

Motion till riksdagen 2019/20:493

av Anders Åkesson m.fl. (C)

Marksnål teknik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för intrång på mark för ianspråktagande till ledningsutbyggnad, master, vägar, järnvägar och annan samhällsinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Av ett antal olika skäl uppstår intressekonflikter mellan den enskilde markägarens vilja och samhällets önskemål om att kunna utnyttja mark för annat ändamål. Två traditionella områden är vägar och järnvägar. I dag handlar det lika ofta om ledningsdragningar av olika slag, transformatorstationer m.m. Även master har efter hand alltmer utökat kraven på intrång på enskild mark. Två exempel som på senare tid har medfört infekterade diskussioner mellan markägare och exploaterare är anläggningar för nya stomnät för elöverföring, anläggningar som tar väldigt mycket mark i anspråk.

Inte sällan innebär nya ledningsdragningar att redan hårt exploaterade områden där markägare har fått sina möjligheter att utnyttja sin mark ytterligare kringskurna. I ett modernt samhälle kommer man då och då till situationer då man behöver utnyttja mark för allmänna infrastrukturändamål, därom är både insikten och samsynen i samhället stor. Samtidigt är kraven på avkastning av marken för odlingsändamål växande vad gäller mark avsedd för både jord- och skogsbruk. Vi vet också att markens koldioxidsänkande förmåga, den ”kolsänka” som växande skogsmark utgör, kraftigt reduceras vid t.ex. exploatering för ledningsgator. Skogsbruk som näring är därtill en av landets viktigaste industribaser med ett väldigt högt exportnettovärde, och självklart är det över tiden välbefärande om betydande mängder skogsmark görs improduktiv p.g.a. ledningsgator.

Enligt vårt synsätt är det därför rimligt att berörda markägare ges ersättning för markintrång som täcker inte enbart ett dagsaktuellt saluvärde för det som växer på marken, utan även en ersättning för den avstådda framtida avkastning som uppstår så länge marken i fråga tas i anspråk för ledningsdragning. Ett sådant synsätt och system

avseende ersättning för markintrånget skulle ge exploatören betydligt starkare ekonomiska incitament än i dag att välja en modern och marksnål teknik i stället för den traditionella och markslösande vid sin exploatering.

Det är också viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att exploateringskalkyler görs mellan olika alternativ där prissättningen fullt ut täcker den totala samhällsekonomiska kostnaden för att mark tas i anspråk för t.ex. ledningsbyggande och därmed mer eller mindre omöjliggörs för annan användning.

Grundtanken är att med en relevant ersättning får markägaren sin rättmätiga ersättning och exploatören av marken får rätt ingångsvärden i sina kalkyler på samhällskostnaden för det aktuella intrånget.

Vår övertygelse är stark i att detta totalt sett skulle leda till att en långt mera marksnål teknik än vad som används i dag, t.ex. av Svenska kraftnät vid byggande av stora överföringsledningar, skulle komma att utvecklas och tillämpas.

Anders Åkesson (C)

Peter Helander (C)

Mikael Larsson (C)